

426ste concert
 Vrijdag 1 november 2024
 20.00 uur

Julien Libeer, piano
Pierre Colombet, viool
Maté Szücs, altviool
Eckart Runge, cello

Grote Zaal
 Deventer
 Schouwburg

PROGRAMMA

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Pianotrio in Bes, KV 502 (1786)

Allegro
Larghetto
Allegretto

Wolfgang Amadeus Mozart

Pianokwartet nr. 1 in g, KV 478 (1785)

Allegro
Andante
Rondo: Allegro moderato

PAUZE

Johannes Brahms (1833-1897)

Pianokwartet nr. 3 in c, op. 60 (1875)

Allegro ma non troppo
Scherzo: Allegro
Andante
Finale: Allegro comodo

--- o ---

Volgens pianist **Julien Libeer** is muziek niet alleen een kunstvorm met een louter esthetische waarde, maar heeft muziek de kracht om verandering in het leven teweeg te brengen voor iedereen die ervoor open staat. Vrijheid, als professioneel musicus maar ook in het leven in algemene zin, is daarvoor uiteindelijk de belangrijkste voorwaarde. Dit besef verwierf Libeer -en met hem velen- in de lessen bij Maria João Pires, en door het samen musiceren met deze beroemde musicus, pedagoog en inspirator.

Violist **Pierre Colombet** is primarius van het befaamde Quatuor Ebène. Het ongekende succes op de ARD Music Competition in 2004 markeerde het begin van de fantastische carrière van dit strijkkwartet, dat talloze onderscheidingen en prijzen verwierf. In 2019 werd het Quatuor Ebène de Frankfurter Musikpreis toegekend, als eerste kamermuziekensemble in de geschiedenis van deze prijs.

Altviolist **Maté Szücs** was tot 2018 aanvoerder van de altviolensectie in de Berliner Philharmoniker. Hij trad ook op als solist met dit beroemde orkest. Als kamermusicus werkte Szücs samen met prominenten uit de muziekwereld als Janine Jansen, Frank-Peter Zimmermann, Christian Tetzlaff en Vadim Repin. Sinds 2018 is hij als docent verbonden aan het conservatorium van Genève. Zijn masterclasses zijn wereldwijd geliefd.

Cellist **Eckart Runge** is thuis in zowel het klassieke repertoire als in jazz, rock, pop, tango en filmmuziek. Hij was één van de oprichters van het Artemis Quartett en speelde dertig jaar in dit vermaarde en alom geliefde strijkkwartet. Ook vierde hij zijn 25e seizoen in het Runge & Ammon Duo. Een graag geziene gast op de belangrijke podia voor klassieke muziek, maar hij treedt met evenveel plezier op in clubs. Zijn interesse strekt zich uit van de 'late Beethoven' tot de muziek van Jimi Hendrix, Chick Corea en Miles Davis.

--- o ---

De componist en muziekuitgever Franz Anton Hoffmeister kondigde in juli 1785 vol trots een ambitieus plan aan: 'Ik heb besloten muziekliefhebbers de mogelijkheid te bieden een hele bibliotheek aan nieuwe muziek te verwerven,

over een periode van meerdere jaren [...] hiervoor heb ik afspraken gemaakt met de beste van onze eigen componisten, Haydn, Mozart, Vanhal, Albrechtsberger, Pleyel, Mica, Ordonez etc., zowel als buitenlandse meesters [...].’ Hoffmeister bracht de bibliotheek uit in maandelijks edities, waarin hij natuurlijk ook eigen werk opnam. De eerste

compositie die **Wolfgang Amadeus Mozart** hieraan bijdroeg was het **Pianokwartet nr. 1 in g, KV 478**, voltooid op 16 oktober 1785. De publicatie in Hoffmeister’s bibliotheek

volgde al in december datzelfde jaar. Volgens Georg Nikolaus Nissen, de latere echtgenoot van Mozart’s weduwe Constanze, maakten Hoffmeister en Mozart afspraken over een serie van drie pianokwartetten. Maar dat plan leed door meerdere oorzaken schipbreuk. Direct na het schrijven van het eerste kwartet werd Mozart geheel in beslag genomen door de komische opera *Le nozze di Figaro*, waaraan hij begon in oktober 1785 en die in mei 1786 in première ging. (In de tussenliggende periode schiep dit muzikaal genie ook nog de eenakter *Der Schauspieldirektor* en de drie schitterende pianoconcerten nrs. 22-24. Voor Mozart waren 1785 en 1786 uitzonderlijk rijke en productieve jaren.) Na het succes van *Le nozze di Figaro* zette de componist zich aan het werk voor het Tweede Pianokwartet (KV 493, in Es), dat hij voltooide op 3 juni 1786. Hoffmeister evenwel besloot het werk niet te publiceren, omdat de verkoop van Mozart’s eerste pianokwartet was tegengevallen en hij opnieuw een debacle verwachtte. De componist had in zijn

partituur de lat erg hoog gelegd en Hoffmeister concludeerde dat musici hiervan terugschrokken. De heren kwamen overeen dat Mozart het voorschot dat hij had gekregen voor het schrijven van de drie kwartetten mocht houden, op voorwaarde dat Hoffmeister van zijn contractuele verplichting om drie kwartetten te publiceren zou worden ontheven.

Bij de tegenvallende belangstelling voor het eerste pianokwartet zal, naast de moeilijkheidsgraad, ook koudwatervrees van musici wel meegespeeld hebben. Mozart introduceerde met dit kwartet namelijk niet alleen een nieuw genre, maar vernieuwde ook inhoudelijk sterk door een gelijkwaardige verdeling van het thematisch materiaal over de instrumenten na te streven. Hoewel in het eindresultaat de piano door zijn concorderende rol zeker nog domineert.

Mozarts eerste pianokwartet markeerde een belangrijke omwenteling in de kamermuziek en werd de blauwdruk voor de pianokwartetten van Schumann, Brahms en andere componisten na Mozart. Met de erkenning voor dit meesterwerk kwam het uiteindelijk wel goed, en ook met Mozarts tweede pianokwartet liep het goed af. Het werd in 1787 uitgegeven door Artaria & Co., een andere Weense muziekuitgever. Het tweede kwartet is weliswaar iets lichter van toonzetting en speeltechnisch iets gemakkelijker dan het eerste, maar in originaliteit en in vrijheid van de verwerking van het muzikaal materiaal absoluut geen gering meesterwerk. Mozart schiep met zijn twee kwartetten het prototype voor een genre dat met name in de romantiek populair werd. Mozart was in vorm. In de tweede helft van 1786 volgde het ene meesterwerk na het andere: de

Trio’s KV 496 en 502 voor piano, viool en cello; het Trio KV 498 voor klarinet, altviool en piano; het Strijkkwartet KV 499, opnieuw een werk voor Hoffmeister. Kenmerk van het **Trio in Bes, KV 502** is opnieuw de gelijkwaardige verdeling van het stemmenmateriaal. Het muzikale betoog rust op de gezamenlijke schouders.

Johannes Brahms publiceerde in 1865 nog zijn Hoorntrio, maar daarna stakte zijn productie van kamermuziek een aantal jaren. De meester werd in zijn eerste Weense jaren afgeleid door allerhande andere zaken die aandacht vereisten.

Tot hij in het najaar van 1873 ineens met twee strijkkwartetten op de proppen kwam, en met het **Pianokwartet nr. 3 in c**. Dat was geen gloednieuw werk, maar muziek die gebaseerd was op ouder materiaal voor een pianokwartet dat hij nog op de plank had liggen. Brahms wijzigde het stuk grondig door de toonsoort te veranderen, een deel toe te voegen en de overige delen helemaal op te frissen. Hij stuurde de partituur aan zijn vriend Theodor Billroth met de woorden: ‘Dit kwartet wordt louter als curiosum meegestuurd. Zie het maar als illustratie van het laatste hoofdstuk van het boekje over de man in blauwe jas en gele broek.’ Een ondubbelzinnige verwijzing naar de hoofdpersoon uit Goethe’s novelle *Werther*. En inderdaad: Brahms’ derde pianokwartet is doordrenkt van Wertheriaanse melancholie en Weltschmerz.

Volgende concert: maandag 18 november
Meccore String Quartet & Thomas Beijer (piano)
Zarębski - Beijer - Brahms

Programmatoelichtingen en recensies
www.kamermuziek-deventer.nl